Regimentul 24 Infanterie Tecuci[1]

în campania militară din anul 1916

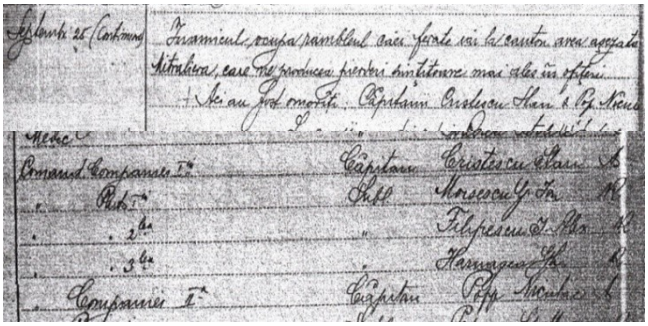

La intrarea României în război, Regimentul 24 Infanterie era comandat de colonelul Leonida Foișoreanu și a participat la operațiunile militare desfășurate pe întreaga durată a campaniei din anul 1916.

Ofensiva din Transilvania

În momentul declarării războiului, Armata a 2-a română avea dispuse la frontieră trupele de acoperire, constituite la efective de război.[2] Pătrunderea trupelor române în Transilvania s-a realizat prin optsprezece puncte de trecere.[3]

Conform planului de mobilizare, Regimentul 24 Infanterie, împreună cu Regimentul 10 Infanterie, făcea parte din Brigada 11 Infanterie, comandată de colonelul Petre Fotescu, aflată în compunerea Diviziei 6 Infanterie din cadrul Corpului III Armată.[4]

O parte dintre trupele regimentului, comandate de colonelul Leonida Foișoreanu, erau dislocate încă din vara anului 1915 în zona Văii Buzăului, unde, alături de celelalte unități ale Diviziei 6 Infanterie, executaseră lucrări defensive de „organizare a terenului”.[5]

Am precizat că numai o parte a efectivelor regimentului se afla în această zonă, deoarece Batalionul 4 fusese integrat în Brigada 6 Mixtă, din care făcea parte și Batalionul 4 al Regimentului 64 Infanterie Tecuci. Brigada era încadrată în Divizia 19 Infanterie și fusese dislocată în Dobrogea.[6]

Celelalte două batalioane ale Regimentului 24 Infanterie Tecuci se aflau în rezerva armatei și rămăseseră în garnizoana de reședință.[7]

În consecință, în seara zilei de 14/27 august 1916, prin trecătoarea Buzăului a pătruns în Transilvania numai Batalionul 2 al regimentului, încadrat în cadrul „Grupului Buzău”.[8]

Prin urmare, nu corespund realității afirmațiile istoricului Constantin Kirițescu, potrivit cărora: „Pe Valea Buzăului, drumul lui Mihai Viteazul în 1599, se avântă soldați din regimentele 10 Putna și 11 Siret. Prin Valea Putnei trec trupe din Regimentul 24 Tecuci.”[9]

În realitate, Regimentul 10 Infanterie Putna făcea parte din „Grupul Putna” și a pătruns în Transilvania, la 14/27 august 1916, prin Valea Putnei. După cum am arătat, Regimentul 24 Infanterie Tecuci, deși era încadrat în Brigada 11 Infanterie, avea un singur batalion repartizat la „Grupul Buzău”, aflat sub comanda Brigăzii 12 Infanterie, în timp ce celelalte două batalioane au rămas în garnizoana de pace.[10]

La ofensiva desfășurată prin trecătoarea Buzăului au participat șapte batalioane și șase baterii de artilerie, însumând aproximativ 8.000 de militari.[11]

În ziua de 14/27 august 1916, trupele au înaintat din zona Răstoaca, pe valea Buzăului, până în apropierea localității Broasca, continuând apoi spre Cheia Buzăului. Botezul focului a avut loc în apropierea pichetului românesc de la Cheia. Lupta a fost deosebit de violentă și, după cum consemna un martor ocular, ostașii români „cu sânge au început să scrie cartea cea nouă”.

La 16/29 august, una dintre coloanele grupului ajunsese la Comandău și Zagon, în timp ce celelalte două înaintau către Barcani, respectiv pe Valea Buzăului, spre Covasna și Întorsura Buzăului.[12]

Înaintarea trupelor române a fost extrem de rapidă, acestea ajungând, în numai două zile, la porțile Brașovului.

La 16/29 august 1916, la ora 3½ p.m., notabilitățile Brașovului, conduse de locțiitorul de primar P. Fabrițius, au întâmpinat trupele române la răspântia drumurilor spre Hărman și Dârste. În fruntea acestora se afla colonelul Mihail Darvari, comandantul Regimentului 6 „Mihai Viteazul”, căruia i-a fost predat oficial orașul.

La ora 17.00, coloana Regimentului 6 „Mihai Viteazul” și-a făcut intrarea triumfală în cetate pe strada Vămii. Populația românească și cea săsească au întâmpinat armata română cu flori și îndelungi aclamații.

Merită consemnat și un moment de profundă încărcătură simbolică. În ovațiile mulțimii, voluntarul brașovean Florică Mănciulescu, absolvent al Facultății de Medicină din Paris și încadrat în Regimentul 6 „Mihai Viteazul”, a arborat drapelul național pe fațada Cazinoului și pe clădirea Liceului „Andrei Șaguna”.[13]

Prin urmare, Regimentul 24 Infanterie Tecuci nu a eliberat orașul Brașov, așa cum au susținut, în mod eronat, de-a lungul timpului, unii autori și o parte a istoriografiei locale.

După această înaintare rapidă, favorizată și de numărul redus al trupelor austro-ungare aflate la frontieră, situația strategică a armatei române s-a modificat radical. Înfrângerile suferite în Dobrogea, precum și intervenția Germaniei, care a trimis patru divizii în Transilvania, au determinat oprirea ofensivei române și trecerea la acțiuni defensive.[14]

În continuare, ne vom concentra asupra operațiunilor militare la care au participat subunitățile Regimentului 24 Infanterie Tecuci.

La 16 septembrie 1916, o companie a regimentului a fost inclusă într-un detașament care a ocupat satul Criț, însă nu și-a putut continua înaintarea din cauza bombardamentului intens al artileriei inamice. În cursul serii, compania a fost atacată de forțe superioare și a fost obligată să se retragă spre Fișer.[15]

La 20 septembrie 1916, în timpul luptelor de la Șinca Veche–Perșani, un batalion al regimentului, aflat în rezerva Diviziei 4 Infanterie, a fost inclus în detașamentul comandat de generalul Boureanu.[16]

La 22 septembrie 1916, două batalioane ale Regimentului 24 Infanterie au fost încadrate într-o coloană de atac aflată sub conducerea aceluiași general, având misiunea de a cuceri Dealul Pleșu. În urma atacului executat de Corpul 39 german, la ora 15.00, militarii Regimentului 16 Artilerie și-au abandonat piesele de artilerie și s-au retras în dezordine spre Vlădeni.[17]

Panica s-a propagat rapid pe întreg frontul Diviziei 4 Infanterie, iar unitățile acesteia, împreună cu Brigada 11 Infanterie din cadrul Diviziei 6, au fost nevoite să se retragă spre Vlădeni.[18]

Luptele de la Vlădeni

La 23 septembrie 1916, un batalion din cadrul Regimentului 24 Infanterie a fost repartizat Detașamentului colonelului Negulescu, care avea misiunea de a ocupa poziții pe aliniamentul Țânțari – Schöner Berg.[19]

În aceeași zi s-au desfășurat lupte deosebit de violente în apropierea localității Vlădeni. Ariergarda, din care făcea parte și un batalion al Regimentului 24 Infanterie Tecuci, aflată sub comanda colonelului Păianu, avea sarcina de a încetini înaintarea trupelor inamice, pentru a permite resturilor Diviziei 6 Infanterie să ajungă înaintea Brașovului și să organizeze apărarea orașului până la sosirea întăririlor. După douăzeci și cinci de zile de lupte neîntrerupte, din efectivul inițial de aproximativ 20.000 de oameni mai rămăseseră în jur de 8.500 de militari.[20]

Pe partea dreaptă a șoselei Vlădeni – Codlea, pe un platou dominant, era dispus un batalion al Regimentului 24 Infanterie. Militarii acestuia au opus o rezistență îndârjită, obligând trupele inamice să se retragă înainte ca lupta să degenereze într-un atac corp la corp.

Maiorul G. G. Garoescu, din Regimentul 6 Vânători, consemna în jurnalul său de front aprecierea pe care o avea față de comportamentul ostașilor regimentului tecucean:[21]

„Tot câmpul l-au presărat cu morți și răniți, care se văitau de se auzea până hăt departe. Noi, din vale, trimiteam felicitări prin ștafeta specială și-i îndemnam să nu dea un pas înapoi, că și la noi, de vor veni, vor fi făcuți val-vârtej.”[22]

După ce grosul diviziei a reușit să ocupe pozițiile de la Țânțaru, s-a dat ordinul de retragere.

Scriitorul militar Cluceru Dinu descrie într-un limbaj impresionant eroismul soldaților Regimentului 24 Infanterie în luptele de la Vlădeni:

„...dușmanul e pe urmele noastre. La 100 de pași, gata să ne prindă. Disperați, se strâng o mână de voinici din vânători și 24 Infanterie și dau un atac la baionetă, ca să oprească puhoiul vrăjmașului. Atacul e scurt, îngrozitor! Vitejii noștri atacă cu furie, cu deznădejdea omului încolțit de moarte! Uralele lor puternice, în disperarea lor, parcă sunt venite din altă lume!... Dușmanul nostru, uimit, se oprește. Cei care intraseră în Vlădeni șovăie, apoi fug ca nebunii din sat, îngroziți de vitejia românească. În acea clipă vine scăparea! Obuzierele din spatele nostru, din noua poziție, deschid focul și strivesc dușmanul care cutezase să intre în sat pe urmele noastre.”[23]

Relatarea surprinde fidel atmosfera dramatică a acelor zile și ilustrează spiritul de sacrificiu care a caracterizat rezistența trupelor române în timpul retragerii din Transilvania.

Bătălia de la Brașov

În dimineața zilei de 24 septembrie/7 octombrie 1916 a început Bătălia Brașovului, prin luptele desfășurate pe Dealul Muscelului. Trupele române constituite în detașamentul comandat de colonelul Leonida Foișoreanu, comandantul Regimentului 24 Infanterie și al Brigăzii 11 Infanterie, au rezistat cu eroism bombardamentelor și atacurilor lansate dinspre Poiana Mărului, precum și tentativelor de învăluire. Batalionul maiorului Butescu a opus o rezistență îndârjită, iar abia spre seară inamicul a reușit să ocupe Zărnești.[24] În aceste condiții, detașamentul colonelului Foișoreanu s-a retras spre Brașov. Simultan, Divizia 4 Infanterie, protejată de o ariergardă din care făceau parte și subunități ale Regimentului 24 Infanterie Tecuci, s-a retras prin Brașov către Predeal.[25]

Ulterior, comandamentul a dispus oprirea retragerii. Regimentul a primit ordinul de a ocupa poziții în zona Stupini. La ora 18.00 unitățile au părăsit Brașovul, fiind întâmpinate cu focuri puternice dinspre Ghimbav și Stupini. Militarii tecuceni au rezistat cu tenacitate și nu au cedat terenul, mai ales în sectorul căii ferate. Abia în jurul orei 20.30 inamicul a reușit să câștige un avantaj limitat în fața regimentului,[26] în timp ce detașamentul colonelului Foișoreanu continua să stăpânească ferm Dealul Muscelului.[27] În cursul serii și al nopții, la periferia nordică a Brașovului și în cartierul Bartolomeu, s-au desfășurat lupte deosebit de violente.[28]

Sectorul cel mai intens atacat a fost cel din apropierea Gării Bartolomeu, unde s-a produs episodul tragic rămas în istorie sub denumirea de „Masacrul de la Bartolomeu”.

Acest eveniment prezintă o importanță aparte și pentru istoria Tecuciului, întrucât, de-a lungul timpului, s-a împământenit convingerea că soldații uciși în celebra „tranșee a morții” aparțineau unei companii din Regimentul 24 Infanterie Tecuci. Mitul a fost perpetuat atât în memoria colectivă locală, cât și în unele lucrări istorice consacrate campaniei din Transilvania.

Pe de altă parte, pe baza unui articol publicat în anul 1921 în *Gazeta Transilvaniei*, s-a susținut că militarii căzuți în acele lupte aparțineau companiei și jumătății de companie conduse de căpitanul Sava Cristescu din Regimentul 45 Infanterie (Vlașca). Pentru clarificarea acestei controverse este necesară prezentarea ambelor versiuni.

În lucrarea *Istoria războiului pentru întregirea României (1916–1919)*, Constantin Kirițescu descrie astfel desfășurarea evenimentelor:

> „Gara Bartolomeu, gara cea mică a Brașovului vechi... E la capătul Străzii Lungi, lângă vechea biserică a Sf. Bartolomeu. În dreapta gării, o companie din Regimentul 24 Tecuci ocupase taluzul căii ferate, pe care-l transformase în tranșee, apărând șoseaua din față și strada din spate împotriva atacurilor dușmane care veneau dinspre nord, de la Stupini, căzând aproape perpendicular pe linia ferată. Erau 168 de oameni, cu o mitralieră, înșirați pe o lungime de aproape 200 de metri.
>
> Dușmanul, ținut la distanță de focul românilor, nu s-a putut apropia toată ziua de 7 octombrie și nici în dimineața zilei de 8 octombrie. În toiul luptei, absorbiți de ceea ce se petrecea în fața lor, soldații nu și-au dat seama că flancul stâng rămăsese descoperit și că nicio unitate românească nu-l mai apăra. Patrulele

inamice au observat această vulnerabilitate și, puțin după aceea, un detașament german, înzestrat cu două mitraliere, s-a strecurat într-o magazie ruinată și părăsită din apropierea gării, situată la numai câțiva metri de tranșeea românească.

Țevile mitralierelor aveau în față întregul șir al trăgătorilor români. Alți soldați germani, înarmați cu grenade de mână, s-au infiltrat în spatele poziției românești. Militarii noștri nu au observat nimic. Zgomotul luptei și întunericul care cobora peste câmpul de bătălie au acoperit toate pregătirile adversarului.

Deodată s-a auzit o comandă scurtă. Mitralierele au început să secere rândurile românilor. Pe taluz s-a auzit un singur strigăt de spaimă. Oamenii au căzut la pământ ca spicele sub seceră. Cei care au reușit să scape din bătaia mitralierelor au fost loviți de grenadele aruncate din spate. Totul a durat numai două-trei minute. Liniștea morții s-a așternut apoi peste cele 168 de cadavre care acopereau taluzul.

«Compania moartă zace acum în țarina din marginea drumului. Om lângă om stau acolo, așa cum au căzut în ziua luptei, sub focul năprasnic al mitralierelor, cu expresia celei mai grozave spaime pe fețele lor galbene ca ceara și cu mâinile întinse, ca și cum ar fi vrut să se apere de năpasta ce-și întindea ghearele spre ei».

Corespondentul german își încheie relatarea presupunând: «Poate că chiar mâine se va ridica în acest loc o cruce de scândură cu inscripția: Aici se odihnește o companie românească.»”[29]

Și Ioan Vlad, în lucrarea *Brașovul și Marea Unire,* descrie episodul de la Bartolomeu, afirmând:

„Aici se apăra Regimentul 24 Infanterie Tecuci cu o companie dispusă în dreapta Gării Bartolomeu, pe o lungime de aproximativ 200 m, la adăpostul rambleului căii ferate, și cu o jumătate de companie, comandată de căpitanul Sava Cristescu, în sectorul dintre gară și Dealul Șprenghi. În total aproximativ 250 de militari, înarmați cu puști și o singură mitralieră...”[30]

Autorul consideră astfel că Sava Cristescu era ofițer al Regimentului 24 Infanterie Tecuci și că retragerea subunității aflate sub comanda sa a lăsat descoperit flancul companiei din dreptul gării.

Totuși, cercetarea documentelor militare originale conduce la o concluzie diferită, după cum va fi demonstrat în continuare.

Alte izvoare documentare susțin însă că militarii aflați în „tranșeea morții” aparțineau Regimentului 45 Infanterie. Astfel, într-un articol publicat în anul 1921 în revista *Cultul Eroilor Noștri* se arată:

„Armata a II-a română fiind în retragere, o companie din Regimentul 45 (Vlașca)[31] primise ordinul să oprească înaintarea inamicului, desfășurându-se în linie de trăgători de-a lungul căii ferate, iar o altă jumătate de companie, sub conducerea căpitanului Cristescu, dincolo de Gara Bartolomeu. Armatele inamice înaintau din trei direcții: dinspre Făgăraș, Sfântu Gheorghe și Feldioara.

Timp de două zile, unitățile române dispuse de-a lungul căii ferate au susținut lupta desfășurată între Sfântu Petru și Brașov, oprind înaintarea adversarului și înlesnind astfel retragerea grosului armatei române.

A fost o luptă uriașă, în cursul căreia compania și jumătate din Regimentul 45 își consumase întreaga muniție. Inamicul, impresionat de rezistența întâmpinată, a crezut că are în față o puternică ariergardă românească și a concentrat forțe suplimentare. În noaptea spre 10 octombrie, a trecut linia ferată mai sus de Gara Bartolomeu, obligând jumătatea de companie să se retragă.

Prin această retragere bruscă, aripa stângă a liniei de trăgători dispuse de-a lungul căii ferate a rămas descoperită și neînștiințată. Profitând de întuneric, inamicul a introdus două mitraliere într-un canton din apropierea gării și a infiltrat în spatele poziției românești soldați înarmați cu grenade de mână.

În zorii zilei de 10 octombrie [corect: 8 octombrie 1916], compania a fost surprinsă de focul nimicitor al mitralierelor. Cei care au încercat să se retragă au fost întâmpinați cu grenade. Din cei aproximativ 250 de soldați aflați pe poziție, niciunul nu a scăpat cu viață. Toți au fost uciși din flanc și din spate.”[32]

Articolul continuă:

„Actul acesta de cruzime, pe care îl recunoaște și inamicul în descrierea luptei de la Bartolomeu, a fost fără îndoială o răzbunare pentru rezistența de două zile opusă de eroii români. Imediat după luptă, un ofițer inamic a fotografiat linia de trăgători cu soldații români uciși, imagine pe care o reproducem.”[33]

Brașov – Gara Bertalan

Compania Reg. 45 Inf. care a rezistat oprind înaintarea întregii armate a lui Falkenhayn, timp de 3 zile și ai cărei ofițeri și soldați au murit cu toții la postul de onoare. (Text și foto: ,,Cultul Eroilor Noștri”, an II, nr. 1, ianuarie 1921, p. 31).

Nu vom analiza aici motivele pentru care respectiva companie nu s-a retras în cursul nopții de 7/8 octombrie 1916 — fie pentru că ordinul de retragere nu a fost transmis, fie pentru că nu a fost executat — și nici nu vom încerca să stabilim dacă autorii direcți ai atacului au fost unități germane sau austro-ungare. Obiectivul nostru este acela de a clarifica apartenența unității comandate de căpitanul Cristescu, controversă care persistă în literatura istorică.

Documentele militare păstrate în arhive oferă un răspuns fără echivoc.

Personalul Serviciului Istoric al Armatei a identificat referiri la luptele din Gara Bartolomeu exclusiv în Jurnalul de operații al Regimentului 45 Infanterie, regiment care a participat efectiv la apărarea acestui sector.

Din Ordinea de bătaie a Regimentului 45 Infanterie din 14/27 august 1916 rezultă că în cadrul Batalionului I, comandantul Companiei I era căpitanul Stan Cristescu, iar comandantul Companiei a II-a era căpitanul Niculae Popa.[34]

În Jurnalul de operații al Regimentului 45 Infanterie, la data de 25 septembrie/8 octombrie 1916, este consemnat:

„La sosirea în apropierea gării s-a primit ordinul că trupele Diviziei 21 rămân în rezervă la centru, iar ambele coloane vor înainta până în dreptul cazărmii de infanterie, unde vor aștepta ordine. Din curtea gării artileria inamică a tras violent asupra noastră.

La Obrașu regimentul s-a oprit din cauza luptelor care se dădeau pe străzile Brașovului și a retragerii trupelor din Batalionul al II-lea al Regimentului 24 Infanterie. Inamicul ocupa rambleul căii ferate și avea instalată o mitralieră într-un canton, provocând pierderi însemnate, mai ales în rândul ofițerilor.

Aici au fost uciși căpitanii Stan Cristescu și Niculae Popa.”[35]

Prin urmare, documentul demonstrează fără echivoc că militarii căzuți în celebra „tranșee a morții” aparțineau Regimentului 45 Infanterie, și nu Regimentului 24 Infanterie Tecuci.

Această concluzie nu diminuează însă contribuția regimentului tecucean în luptele pentru apărarea Brașovului. Documentele de arhivă și monumentul ridicat la Bartolomeu atestă faptul că și militari ai Regimentului 24 Infanterie au căzut eroic în aceste confruntări.[36]

Pe una dintre laturile monumentului comemorativ de la Bartolomeu este înscris textul: „Aici odihnesc ofițerii și soldații eroi din regimentele de infanterie 6, 15, 2, 10, 21, 24, 45, 61, 35 și 46, căzuți pentru Patrie.”

Se cuvine, de asemenea, precizat că tragedia s-a produs în ziua de 8 octombrie 1916, și nu la 10 octombrie, dată perpetuată în unele lucrări memorialistice și de popularizare.

În ceea ce privește numărul militarilor români uciși, literatura de specialitate oferă cifre diferite. Constantin Kirițescu și Neculai Cibin indică 168 de morți,[37] Gheorghe Ghițulescu vorbește despre 200 de eroi,[38] iar revista *Cultul Eroilor Noștri*, precum și presa maghiară contemporană evenimentelor, menționează aproximativ 250 de militari căzuți.[39]

La începutul anului 1921, întrucât identitatea victimelor nu fusese încă stabilită cu exactitate, Societatea „Mormintele Eroilor” a adresat un apel public:

> „Cei care cunosc date precise în această privință sunt rugați să ni le comunice de urgență, întrucât lucrările pentru exhumarea și identificarea eroilor din zona Brașov sunt în curs și numai prin aflarea acestor date se va putea păstra numele atâtor bravi căzuți pentru țară, dându-i-se fiecăruia mormântul și inscripția glorioasă la care are dreptul.”[40]

Nu se cunoaște dacă acest apel a avut rezultatul dorit. Cert este că, până în prezent, nu a fost publicată o listă completă a militarilor căzuți în „tranșeea morții”. Totuși, coroborând informațiile din Jurnalul de operații al Regimentului 45 Infanterie cu ordinea de bătaie a unității, se poate afirma cu un grad ridicat de certitudine că soldații uciși aparțineau Companiei I și Companiei a II-a ale Regimentului 45 Infanterie, comandate de căpitanii Stan Cristescu și Niculae Popa, ambii căzuți în aceeași luptă.

Retragerea din Brașov

În ceea ce privește Regimentul 24 Infanterie Tecuci, situația subunităților sale era diferită. Batalionul al II-lea, menționat în jurnalul Regimentului 45 ca participant la luptele din Brașov, făcea parte din Brigada 12 Infanterie („Grupul Buzău”) a Diviziei 6 Infanterie. În dimineața zilei de 25 septembrie/8 octombrie 1916, Regimentul Feldioara și Regimentul 24 Infanterie ocupau comunicațiile dintre Brașov și direcția Stupini – Ghimbav – Cristian.[41] În cursul zilei, cele două regimente au fost împinse treptat spre Dârste, iar pentru stabilizarea frontului a intervenit Regimentul 61 Infanterie, care a reușit să respingă atacul inamic.[42]

În noaptea de 25/26 septembrie (8/9 octombrie) 1916, trupele române au început retragerea către vechea frontieră.[43]

Această retragere s-a desfășurat în condiții extrem de dificile.

După aproape o lună de lupte continue, unitățile erau profund epuizate, iar formațiile militare se amestecaseră în timpul operațiunilor.[44]

Încă din luptele de la Vlădeni, numeroase companii mai numărau doar 30–40 de militari, iar unele ajunseseră la efective de numai 20 de oameni.[45]

Pierderile suferite de Divizia 6 Infanterie în perioada 16/29 septembrie – 30 septembrie/13 octombrie 1916, în sectorul Sfântu Gheorghe – Brașov, ilustrează dimensiunea sacrificiului: 13 ofițeri morți, 62 ofițeri răniți, 40 ofițeri dispăruți, 499 soldați morți, 2.410 soldați răniți, 3.220 soldați dispăruți.[46]

Aceste cifre explică de ce ofensiva română din Transilvania s-a transformat, în numai câteva săptămâni, într-o retragere dificilă, purtată sub presiunea continuă a trupelor germane și austro-ungare.

Luptele din timpul retragerii

În perioada 16/29 septembrie – 30 septembrie/13 octombrie 1916, Divizia 6 Infanterie, care a acționat în sectorul Sfântu Gheorghe – Brașov, a suferit pierderi extrem de grele: 13 ofițeri morți, 62 răniți și 40 dispăruți, iar din rândul trupei 499 de militari au fost uciși, 2.410 răniți și 3.220 dați dispăruți.[46] Aceste cifre ilustrează amploarea sacrificiului făcut de unitățile diviziei în cursul campaniei din Transilvania.

În timpul retragerii, Regimentul 24 Infanterie Tecuci a continuat să participe la lupte deosebit de violente, militarii săi remarcându-se prin numeroase acte de curaj și spirit de sacrificiu.

Astfel, la 3/16 octombrie 1916, un batalion al regimentului, comandat de maiorul Becheanu, a primit misiunea de a ataca pozițiile inamice de pe Muntele Tătaru Mare. După mai multe șarje succesive, la 7/20 octombrie poziția a fost cucerită. Victoria s-a

dovedit însă de scurtă durată, deoarece în ziua următoare, 8/21 octombrie, batalionul a fost obligat să se retragă pe culmea dintre Siriuri.[47]

În aceste confruntări s-a remarcat în mod deosebit locotenentul de rezervă Baștă Constantin, decorat ulterior cu Ordinul „Steaua României” cu spade, în grad de Cavaler, cu panglica „Virtutea Militară”, pentru:

> „bravura și energia cu care a atacat în fruntea companiei poziția inamică ce ocupa cota 1481 (Muntele Tătaru Mare – Tabla Buții) și, după o luptă corp la corp, a reușit să cucerească poziția, să facă prizonieri și să captureze muniții și material de război, la 22 octombrie 1916.”[48]

În aceeași zi, 3/16 octombrie 1916, două batalioane ale Regimentului 24 Infanterie, aflate pe aripa dreaptă a Diviziei 6 Infanterie, au primit ordinul de a ataca pe direcția Golul Teheraului – Piscul Grămăticului. Generalul Gheorghe Dabija apreciază însă că acțiunea nu și-a atins scopul, din cauza slabei conduceri exercitate de comandantul detașamentului,[49] care avea să fie ulterior înlocuit. În jurul orei 20.00, detașamentul a fost contraatacat de două companii germane și silit să se retragă de pe Golul Teheraului către Dealul Frunților.[50]

În ziua următoare, 4/17 octombrie 1916, detașamentul constituit din cele două batalioane ale Regimentului 24 Infanterie a reluat ofensiva. Trupele inamice au fost împinse dincolo de cota 1223, Piscul Grămăticului, însă, întrucât Golul Teheraului nu fusese ocupat temeinic, generalul Arghirescu a ordonat retragerea și înlocuirea batalioanelor regimentului tecucean.[51]

Referindu-se la aceste lupte, generalul Constantin Vasiliu Rășcanu, pe atunci locotenent în Regimentul 3 Vânători,[52] consemna ulterior:

> „Tocmai primesc un ordin – era generalul Arghirescu, care comanda Divizia 6 – că trebuie să atacăm, neapărat să cucerim Șoimu... Primesc de la regiment ordinul de a prelua comanda unui batalion din Regimentul 24 și să atacăm venind din vale către Șoimu... Am luat batalionul și am înaintat. Pe celelalte părți nu s-a făcut nimic, iar noi am suferit pierderi grele, fiind expuși focului inamic. I-am raportat situația generalului Arghirescu, care a oprit atacul. S-a hotărât atunci să nu se mai încerce cucerirea Șoimului, ci doar menținerea pozițiilor. Am fost eliberat de comanda batalionului și m-am întors la Regimentul 3 Vânători. Regimentul 24 a primit ordin să reziste pe poziții și să nu mai execute alte atacuri.”[53]

La 4/20 octombrie 1916 s-au desfășurat lupte deosebit de grele și pe înălțimile Golului Teheraului. Militarii Regimentului 24 Infanterie, aflați sub comanda maiorului Dodescu, care îl înlocuise pe colonelul Leonida Foișoreanu la conducerea regimentului, au dat dovadă de un remarcabil spirit de sacrificiu.

Într-un raport oficial sunt menționați soldații Mocanu Ion, Ciobotaru Vasile și Berdan Niculae, despre care se consemna:

> „În luptele de pe Golul Teheraului (Munții Buzăului), muntele aprinzându-se din cauza bombardamentului foarte violent al inamicului, nu s-au retras, ci au preferat să moară pe poziție, în flăcări – sacrificiu îngrozitor – alături de comandantul lor de pluton, plutonierul Botez Constantin.”[54]

La 8/21 octombrie 1916, pe Valea Buzăului, comandamentul Diviziei 6 Infanterie a retras companiile Regimentelor 12 și 24 Infanterie din regiunea cotei 1095 și de la Podul Calului pentru reorganizare.[55]

În urma ofensivei bulgaro-germane din Dobrogea, a dezastrului de la Turtucaia, a întăririi forțelor Puterilor Centrale din Transilvania și a unor erori de comandament, armata română a fost obligată să abandoneze teritoriile eliberate și să se retragă spre interiorul țării.

Divizia 6 Infanterie s-a retras pe direcția Bran – Rucăr – Câmpulung-Muscel, participând ulterior la luptele din Argeș și Vlașca, desfășurate la începutul lunii noiembrie 1916.

În timpul luptelor purtate în satul argeșean Bârsești, la 13 noiembrie 1916, locotenentul Constantin Rarinca, originar din comuna Umbrărești, județul Tecuci, comandant al Companiei I din Regimentul 24 Infanterie Tecuci, a fost luat prizonier.[56]

În confruntările desfășurate în apropierea satului Buteasca, județul Vlașca, la 18 noiembrie 1916, a căzut prizonier și medicul sublocotenent de rezervă Mihail Cazan. Născut la Tecuci, la 19 iulie 1893, acesta fusese încadrat, la 1 august 1915, ca medic sublocotenent în rezervă la Ambulanța Diviziei 5 Infanterie. În captivitate a îngrijit

răniți și prizonieri români la Spitalul Crucii Roșii Române nr. 21 din Craiova, unde fusese repartizat de autoritățile germane. Ulterior a participat la combaterea epidemiilor de tifos exantematic în mai multe comune și unități sanitare din județul Dolj, fiind eliberat la 13 august 1917.[57]

Retragerea armatei române s-a desfășurat sub presiunea continuă a inamicului și a fost însoțită de lupte disperate de apărare.

În perioada 12–18 decembrie 1916, pe Valea Râmnicului, s-au desfășurat confruntări extrem de violente. În luptele de pe înălțimile Tâmboești, sergentul Lambrino Ion, din Regimentul 24 Infanterie, deservea o mitralieră. După ce întregul echipaj al piesei a fost scos din luptă, militarul a continuat singur să o deservească. În raportul comandamentului regimentului se consemna:

> „Sergentul însă nu se descurajează, ci, executând el singur atât încărcarea piesei, cât și ochirea, trage cu deznădejde, provocând inamicului pierderi serioase, până când, lovit de un glonț, cade îmbrățișându-și mitraliera, pe care o servise cu un devotament dus până la sacrificiul vieții.”[58]

Un alt raport oficial evocă fapta soldatului Săndoiu Mihai, santinelă la Mănăstirea Cașin. Grav rănit în urma atacului unei patrule inamice, acesta a refuzat să-și părăsească postul, rezistând până la sosirea schimbului. Două ore mai târziu avea să moară, fiind elogiat pentru că a dovedit: „o inimă tare, o voință neînfrântă și un spirit de sacrificiu mare.”[59]

În cursul luptelor de la Odobești a căzut prizonier și plutonierul Lupu Nicolae, din Regimentul 24 Infanterie Tecuci. În mărturia sa despre perioada captivității, acesta relatează că a fost internat inițial în lagărul de la Râmnicu Sărat, unde condițiile de detenție erau deosebit de grele. Hrana zilnică consta într-un terci și o pâine împărțită la șapte oameni. Dintre cei 485 de prizonieri români aflați în lagăr, între 70 și 80 se îmbolnăveau zilnic, fiind scoși la muncă în plină iarnă, insuficient îmbrăcați și încălțați. Ulterior, a fost transferat în lagărul de la Muftliu, județul Brăila, unde comandantul lagărului îi maltrata pe prizonieri, lovindu-i cu cravașa și obligându-i să transporte proiectile către linia frontului.[60]

Pe Valea Cașinului, în sectorul Poiana Scutarului, și pe Valea Curiței, în punctul numit Sticlărie, armata română a reușit să oprească pătrunderea trupelor germane în Moldova. În aceste confruntări s-au remarcat și militarii Regimentului 24 Infanterie Tecuci, care au dat din nou dovadă de disciplină, curaj și spirit de sacrificiu.

Printre faptele de arme consemnate în rapoartele oficiale se numără și cea a caporalului Tiron Costache, despre care comandamentul regimentului nota:

> „În lupta de la Sticlăria (Bacău), având de susținut cu mitraliera lui o retragere, trage cu ea până în ultimul moment. Gata să fie prins, nu lasă piesa pentru a se salva, ci pune mâna pe mitralieră și încearcă să se retragă împreună cu ea. Este însă rănit de un glonț inamic. Cu toate că sângele îi țâșnea din rană, înroșindu-i vestonul, nu se desparte de arma lui, pe care știa că trebuie să o salveze cu orice preț, chiar cu prețul vieții. Își încordează ultimele puteri și reușește să ajungă la ai săi, salvând mitraliera de la capturare. Așa s-a purtat și în luptele următoare la care a mai luat parte și a murit, mai târziu, tot ca un viteaz, cu fața către inamic.”[61]

Aceste exemple ilustrează doar o parte dintre actele de eroism săvârșite de militarii Regimentului 24 Infanterie Tecuci în campania anului 1916. Deși ofensiva română din Transilvania s-a încheiat prin retragerea armatei peste Carpați, regimentul și-a îndeplinit misiunile încredințate în condiții extrem de dificile, participând neîntrerupt la operațiunile militare de la trecerea frontierei, luptele din zona Brașovului și până la confruntările purtate pe văile Buzăului, Cașinului și Râmnicului.

Daniel Bradea, *Contribuții la istoria orașului Tecuci*, Editura Studis, Iași, 2021, pp. 138-153.

Note de subsol

[1] A fost înființat prin Înaltul Decret nr. 1163 din 5 aprilie 1880, sub titulatura Regimentul de Dorobanți Tecuci nr. 24. La 11 iulie 1891 s-a contopit cu Regimentul 6 Linie (desființat), devenind Regimentul al VI-lea Tecuci nr. 24, conform

Înaltului Decret nr. 2329 din 11 iulie 1891 (Ghidul Arhivelor Militare Române, coord. gen.-mr. conf. univ. dr. Mihai Chiriță, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2010, p. 283–284. În continuare: *Ghidul Arhivelor Militare Române*).

[2] Lt.-col. Alexandru Ioanițiu, *Războiul României: 1916–1918*, vol. I, Tipografia Geniului, București, 1929, p. 35; Mircea Vulcănescu, *Războiul pentru Întregirea Neamului*, extras din *Enciclopedia României*, vol. I, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, București, 1938, p. 888–889.

[3] Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. I, p. 231.

[4] *Anuarul Armatei Române pe anul 1916*, p. 187; Marele Cartier General, *Ordinea de bătaie a armatei – 14 august 1916*, București, 1916, p. 21; Lt.-col. Alexandru Ioanițiu, *op. cit.*, p. 188.

[5] Horia Dumitrescu, Marian Moșneagu, Cornel Țucă, Dan Pintilie, *Divizia a VI-a Infanterie. Jurnal de operațiuni*, vol. I (14 august 1916 – 12 mai 1918), Editura Pallas, Focșani, 2017, p. 43; vezi și Marele Cartier General, *Ordinea de bătaie a armatei – 14 august 1916*, București, 1916.

[6] Lt.-col. Alexandru Ioanițiu, *op. cit.*, p. 196; *România în războiul mondial 1916–1919*, vol. I, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, București, 1934, anexa X, p. 9.

[7] Lt.-col. Alexandru Ioanițiu, *op. cit.*, p. 104.

[8] Ioan Vlad, *Brașovul și Marea Unire*, Editura Dacia Europa Nova, Brașov, 1996, p. 91; Horia Dumitrescu, Marian Moșneagu, Cornel Țucă, Dan Pintilie, *op. cit.*, p. 25–26, 43. „Grupul Buzău” era format din batalioanele 1–3 ale Regimentului Siret nr. 11 Galați, comandate de colonelul Marin Anghelescu; batalioanele 1–3 ale Regimentului Cantemir nr. 12 Galați, comandate de lt.-col. Dumitru Harhas; Batalionul 2 al Regimentului 24 Infanterie Tecuci, comandat de colonelul Leonida Foișoreanu; Divizionul 1 al Regimentului 11 Artilerie (trei baterii), o baterie din Regimentul 16 Artilerie, o baterie din Regimentul 3 Obuziere și o baterie cu șase turele de 53 mm.

[9] Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. I, p. 248.

[10] „Grupul Putna” avea în compunere batalioanele 1–3 ale Regimentului 10 Infanterie Putna, batalioanele 1–2 ale Regimentului 49 Infanterie Râmnicu Sărat (primite ca sprijin din partea Corpului 3 Armată) și o baterie cu șase turele de 53 mm (primite, de asemenea, ca sprijin din partea Corpului 3 Armată). În total, grupul era format din cinci batalioane de infanterie și două baterii de artilerie, însumând un efectiv de aproximativ 6.500 de oameni și șase mitraliere (Horia Dumitrescu, Marian Moșneagu, Cornel Țucă, Dan Pintilie, *op. cit.*, p. 25–26, 43).

[11] Ioan Vlad, *Brașovul și Marea Unire*, p. 91; Horia Dumitrescu, Marian Moșneagu, Cornel Țucă, Dan Pintilie, *op. cit.*, p. 25–26.

[12] Ioan Vlad, *Brașovul și Marea Unire*, p. 91–92.

[13] Ibidem, p. 93–95; Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. I, p. 249.

[14] Momentul decisiv al bătăliei pentru Transilvania a avut loc în noaptea de 15/16 septembrie 1916. Generalul Erich von Falkenhayn considera că, în urma înaintării Armatei a II-a române pe frontul Diviziei I Cavalerie austriece și în condițiile slăbiciunilor manifestate de trupele austro-ungare, exista pericolul pătrunderii trupelor române spre Sibiu. Generalul aprecia că, dacă Armata a IX-a germană nu distrugea într-o singură zi Corpul român de la Olt, ofensiva Armatei a II-a române „ar fi transformat situația armatei sale din ofensivă în defensivă, ceea ce ar fi însemnat pierderea campaniei din Transilvania”. Falkenhayn mărturisea: „Rareori în viața mea, bogată în situații dramatice, am așteptat desfășurarea unei situații cu mai multă încordare decât în dimineața de 16 IX”, dar și cu speranță, deoarece „conducerea operațiunilor române se făcuse până acum cu ezitări și nesiguranță”. Din această situație critică a ieșit și cu ajutorul generalului Crăiniceanu, care, temându-se că aripa dreaptă a lui Falkenhayn îi va tăia calea spre Brașov, pe la sud de Olt, a ordonat, în noaptea de 15/16 septembrie 1916, retragerea Armatei a II-a pe o linie mai scurtă, iar generalul Popovici a dispus retragerea Corpului Olt în defileu (Mircea Vulcănescu, *op. cit.*, p. 899, 901; Lt.-col. Alexandru Ioanițiu, *op. cit.*, p. 91–92).

[15] Gen. Gheorghe Dabija, *Armata Română în Războiul Mondial (1916–1918)*, vol. II, Editura I. G. Hertz, București, 1936, p. 188.

[16] Ibidem, vol. II, p. 188.

[17] Regimentul 16 Artilerie a fost complet desființat în urma panicii produse în timpul luptelor de la Perșani (Gen. Gheorghe Dabija, *op. cit.*, vol. II, p. 256).

[18] Lt.-col. Alexandru Ioanițiu, *op. cit.*, p. 104; Gen. Gheorghe Dabija, *op. cit.*, vol. II, p. 233. Autorul precizează că resturile diviziei au fost reorganizate în zona Țânțari – Uifalău Nou – Codlea, unde au putut fi adunați doar aproximativ 4.000 de oameni.

[19] Gen. Gheorghe Dabija, *op. cit.*, vol. II, p. 233.

[20] Cluceru Dinu, *Vitejie. Credință. Spirit de sacrificiu*, Institutul de Arte Grafice „Eminescu" S.A., București, 1936, p. 25–26; Ioan Vlad, *Brașovul și Marea Unire*, p. 115; Lt.-col. Alexandru Ioanițiu, *op. cit.*, p. 106. Sub protecția ariergărzii se retrăgeau, epuizate și puternic încercate, trupele diviziei: Regimentul 21 Ilfov, Regimentele 2 și 6 Vânători, Regimentul 102 Feldioara, atelajele Regimentului 16 Artilerie, un batalion din Regimentul 2 Obuziere, părți din Regimentul 6 „Mihai Viteazul" și Regimentul 24 Infanterie, precum și resturile Brigăzii 2 Călărași (Gen. Gheorghe Dabija, *op. cit.*, vol. II, p. 228; Cluceru Dinu, *Povestiri de pe front (1916–1918). Fapte mari săvârșite de cei mici*, Institutul de Arte Grafice „Eminescu" S.A., București, 1935, p. 26).

[21] Pe care autorul îi considera, în mod eronat, „văslueni".

[22] Ioan Vlad, *Românismul brașovenilor. Documente*, Editura Transilvania Expres, Brașov, 1998, p. 48–49.

[23] Cluceru Dinu, *Vitejie. Credință. Spirit de sacrificiu*, p. 38. Dintre eroii Regimentului 24 Infanterie Tecuci căzuți în luptele de la Vlădeni îi menționăm pe soldații: Vasile N. Tănase, Brăilescu Ghiorghi, Vlasie Neculai, Jâtcă Ghiorghi, Ciobotaru Vasile, Pandelea Ioan și Roșca Ion (SJAN Galați, fond Prefectura județului Tecuci, dosar nr. 44/1932, f. 164v, 176v, 187v, 193v).

[24] Ioan Vlad, *Brașovul și Marea Unire*, p. 115. Dintre eroii Regimentului 24 Infanterie Tecuci căzuți în luptele de la Brașov îi amintim pe: Boghiu Constantin, Cioclu Gheorghe, Budală Miron, Răcaru Constantin, Vlasie R. Vasile, Donici Costachi, Gheorghe Dămăceanu, Vasile Miron, Chiriac Condrache, Munteanu Ioan, Tăpanu Ion (din Poiana) și Turcan Hristachi (soldați) (SJAN Galați, fond Prefectura județului Tecuci, dosar nr. 44/1932, f. 169v, 170, 170v, 176v, 177, 193v, 218v, 224v, 225, 225v, 235v).

[25] Lt.-col. Alexandru Ioanițiu, *op. cit.*, p. 107; Gen. Gheorghe Dabija, *op. cit.*, vol. II, p. 242.

[26] Gen. Gheorghe Dabija, *op. cit.*, vol. II, p. 243.

[27] Ibidem, vol. II, p. 248.

[28] Ioan Vlad, *Brașovul și Marea Unire*, p. 116; Lt.-col. Alexandru Ioanițiu, *op. cit.*, p. 107.

[29] Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. I, p. 297–298; vezi și Lt.-col. Alex. Ioanițiu, Petre I. Vasilescu, *Virtuțile neamului în lumina războiului nostru național. Pentru generațiile de azi și de mâine*, Tipografia Școlii Pregătitoare de Ofițeri Activi de Artilerie „Regele Carol I", Timișoara, 1930, p. 20.

[30] Ioan Vlad, *Brașovul și Marea Unire*, p. 119.

[31] Regimentul 45 Infanterie avea garnizoana de reședință în orașul Giurgiu, iar efectivele sale erau recrutate, în principal, din județul Vlașca (Ghidul Arhivelor Militare Române, p. 320).

[32] „S-a tras în răniți, în toți cei care mai mișcau o mână sau un picior. N-a fost cruțat niciun rănit, încălcându-se astfel cel mai elementar simț uman și toate uzanțele juridice ale războiului. Această procedură nu este accidentală la agresorii germani și austro-ungari. O recunoaște și o mărturisește cu cinism chiar comandantul trupelor germane din Transilvania: «Soldaților noștri nu le prea place să facă mulți prizonieri!»" (Ioan Vlad, *Un monument brașovean al luptei pentru unitate națională. Semnificații, istoric și destin*, în *Revista muzeelor și monumentelor istorice și de artă*, an XVI, nr. 2, 1985, p. 73).

[33] „O serbare pioasă. Baia de sânge de la Bartolomeu", în *Cultul Eroilor Noștri*, organ al Societății „Mormintele Eroilor", anul II, nr. 3, martie 1921, p. 7–9.

[34] În niciun caz **Sava**, așa cum apare în unele lucrări dedicate acestor lupte; documentele originale și fotocopiile consultate indică fără echivoc numele **Cristescu Stan**.

[35] Serviciul Istoric al Armatei, adresa nr. 1479 din 3 octombrie 2016, emisă ca răspuns la faxul nr. 1144 din 21 septembrie 2016 al Casei de Cultură Tecuci.

[36] În luptele de la Bartolomeu au căzut și militari ai Regimentului 24 Infanterie Tecuci, între care sergentul Bălăuță Iftimie și soldații Chirvase Alexandru, Bazalic Iorgu

și Balica Ștefan (SJAN Galați, fond Prefectura județului Tecuci, dosar nr. 44/1932, f. 169, 169v).

[37] Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. I, p. 298; Neculai Cibin, *Războiul nostru*, Imprimeria Statului, București, 1924, p. 41.

[38] Gheorghe Ghițulescu, „Scrisoare deschisă d-lui colonel Pața Gheorghe, comandantul Regimentului 24 Infanterie Tecuci”, în *Curierul Tecuciului*, anul II, nr. 97, 21 februarie 1936, p. 2: „…cei 200 de martiri, care formau o companie din regimentul dumneavoastră, împușcați mișelește în timpul retragerii din 1916, atunci când ei au luptat cu fața spre inamic și au căzut până la unul singur, datorită faptului că un plutonier german s-a strecurat noaptea în spatele poziției și, ascuns într-o magazie părăsită, i-a secerat cu mitraliera. Cimitirul în care se odihnesc acești eroi se află la Brașov, chiar pe locul unde au fost uciși.”

[39] „O serbare pioasă. Baia de sânge de la Bartolomeu”, în *Cultul Eroilor Noștri*, anul II, nr. 3, martie 1921, p. 8. Imediat după lupte, ziarul brașovean de limbă maghiară *Brassói Lapok* publica relatarea unor ofițeri austro-ungari, potrivit căreia „lupta înverșunată cu grenade de mână, baionete și mitraliere le-a cauzat românilor pierderi foarte grele… aproximativ 250 de morți români ocupau locul de luptă” (Bogdan-Florin Popovici, „Monumentul eroilor de la Bartolomeu, Brașov”, în *Magazin Istoric*, 2008, p. 27).

[40] *Cultul Eroilor*, anul II, nr. 1, ianuarie 1921, p. 31.

[41] Gen. Gheorghe Dabija, *op. cit.*, vol. II, p. 250.

[42] Ibidem, vol. II, p. 251–252.

[43] Ibidem, vol. II, p. 253–254.

[44] Ioan Vlad, *Brașovul și Marea Unire*, p. 114.

[45] Cluceru Dinu, *Vitejie. Credință. Spirit de sacrificiu*, p. 36. „În spatele nostru cădea o ploaie de șrapnele și obuze mari. La stânga, ulanii și infanteria dușmană (două escadroane de ulani și trei companii de infanterie – vezi p. 36) se năpusteau asupra resturilor batalionului din Regimentul 24 Infanterie Tecuci” (Ibidem, p. 38).

[46] Horia Dumitrescu, Marian Moșneagu, Cornel Țucă, Dan Pintilie, *Divizia a VI-a Infanterie. Jurnal de operațiuni*, vol. I (14 august 1916 – 12 mai 1918), Editura Pallas, Focșani, 2017, p. 38–39.

[47] Valeriu Florin Dobrinescu, Horia Dumitrescu, *Jurnal de front – text îngrijit*, în *Vrancea. Studii și comunicări*, vol. XI, Editura VRANTOP, Focșani, 1997, p. 98.

[48] Daniel Bradea, *Tecuciul în anii Primului Război Mondial*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Editura StudIS, Iași, 2019, anexa 17, p. 274. După luptele din vara anului 1917, ofițerul avea să fie decorat și cu Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a.

[49] Comandantul detașamentului era locotenentul Constantin Vasiliu Rășcanu, din Regimentul 3 Vânători.

[50] Gen. Gheorghe Dabija, *Armata Română în Războiul Mondial (1916–1918)*, vol. II, Editura I. G. Hertz, București, 1936, p. 515.

[51] Ibidem, p. 516.

[52] Constantin Vasiliu Rășcanu (n. 5 septembrie 1887, Bârlad – d. 19 martie 1980, București) era, în anul 1916, locotenent și comandant al Companiei a 8-a din Regimentul 3 Vânători, unitate transferată din Divizia 22 în Divizia 6 Infanterie din considerente tactice. În timpul războiului a comandat mai multe subunități de infanterie, fiind avansat căpitan la 1 noiembrie 1916 și maior la 1 septembrie 1917. Ulterior a îndeplinit funcția de ministru de război în primul guvern condus de dr. Petru Groza (1945–1946), iar din punct de vedere politic a aderat la ideologia comunistă (Leonida Loghin, Aurel Lupășteanu, Constantin Ucrain, *Bărbați ai datoriei: 23 august 1944 – 12 mai 1945. Mic dicționar*, Editura Militară, București, 1985, p. 439–440).

[53] Silvia Iliescu, „1916. Note de război (XI)”, disponibil la RADOR, accesat la 10 noiembrie 2019.

[54] Lt.-col. Alex. Ioanițiu, Petre I. Vasilescu, *Virtuțile neamului în lumina războiului nostru național. Pentru generațiile de azi și de mâine*, Tipografia Școlii Pregătitoare de Ofițeri Activi de Artilerie „Regele Carol I”, Timișoara, 1930, p. 145.

[55] Gen. Gheorghe Dabija, *op. cit.*, vol. II, p. 518.

[56] *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 239, 20 ianuarie/2 februarie 1919, p. 4678–4682; Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. I, p. 238, 248; Constantin Chiper, *Veterani în slujba patriei*, vol. II, Editura Buratino, Ploiești, 2006, p. 34–35.

[57] Leontin Stoica, „Ipostaze ale participării României în Primul Război Mondial: prizonieratul medicilor militari”, în *Armata română și unitatea națională*, Editura C.T.E.A., București, 2009, p. 48, 52.

[58] Lt.-col. Alex. Ioanițiu, Petre I. Vasilescu, *Virtuțile neamului în lumina războiului nostru național. Pentru generațiile de azi și de mâine*, p. 150.

[59] Ibidem, p. 123.

[60] Archibald [Rădulescu George (1862–1923)], *Cimitirul prizonierilor români. Impresii din timpul războiului. Note de om necăjit*, Editura Poporul S.A., București, 1921, p. 74.

[61] Lt.-col. Alex. Ioanițiu, Petre I. Vasilescu, *Virtuțile neamului în lumina războiului nostru național. Pentru generațiile de azi și de mâine*, p. 124.

https://bloguldanielbradea.blogspot.com/2026/08/regimentul-24-infanterie-tecuci1-in.html